

โรคเลปโตสไปโรซิสเป็นโรคติดต่อที่เป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญโรคหนึ่งของประเทศไทย การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้เรื่องโรคเลปโตสไปโรซิส พฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิส และความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสของเกษตรกรชุมชนดงมะคะ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย กลุ่มตัวอย่างคือ เกษตรกรที่อาศัยในชุมชนดงมะคะ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย จำนวน 346 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาประยุกต์จาก วรวิทย์ นุ่มดี (2548) และจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย 3 ส่วนคือ ข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามความรู้เรื่องโรคเลปโตสไปโรซิส และแบบสอบถามพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิส ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 0.81 และตรวจสอบความเชื่อมั่นโดยในส่วนของความรู้ใช้สูตรของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (KR.20) และในส่วนของพฤติกรรมการป้องกันใช้สูตรแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าเท่ากับ 0.82 และ 0.72 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงอันดับแบบสเปียร์แมน

ผลการศึกษาพบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 86.99 มีความรู้เรื่องโรคเลปโตสไปโรซิสอยู่ในระดับดี โดยมีความรู้มากที่สุดเรื่องการสวมรองเท้าบู๊ตหรือสวมถุงมือสามารถป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิสได้ (99.71%) ไม่ควรนำสัตว์ที่ตายหลังจากได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคเลปโตสไปโรซิส หรือตายโดยไม่ทราบสาเหตุ มาบริโภค (99.42%) และเชื้อโรคเลปโตสไปโรซิสอาศัยอยู่ได้ในแหล่งน้ำลำคลอง โคลน และดินที่ชื้นแฉะ (98.60%)

2. กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 62.14 มีพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสอยู่ในระดับปานกลาง โดยปฏิบัติถูกต้องมากที่สุด เรื่อง การดื่มน้ำที่สะอาด (98.27%) การล้างมือให้สะอาดทุกครั้งก่อนและหลังรับประทานอาหาร (97.40%) และการกำจัดขยะและเศษอาหาร โดยใส่ถังขยะมีฝาปิด ไม่ให้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ (95.38%)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิส พบว่ามีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.317, p < 0.01$)

ผลการศึกษานี้สามารถนำไปเป็นข้อมูลเสนอต่อสาธารณสุขอำเภอแม่ลาวเพื่อใช้ในการวางแผนแก้ไขปัญหาและให้ความรู้แก่เกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรมีพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสที่ถูกต้อง

Leptospirosis is a communicable and a significant health problem in Thailand. The objectives of this correlation descriptive study were to examine farmers' knowledge of leptospirosis, behavior on leptospirosis prevention and control and the correlation between knowledge and prevention and control behavior of leptospirosis in Dongmada subdistrict, Mae Lao district, Chiang Rai province. The sample was 346 farmers who lived in Dongmada subdistrict, Mae Lao district, Chiang Rai province, selected by multistage sampling. The instrument used was a questionnaire, applied from Worrawit Noomdee (2005). The questionnaire composed of 3 parts including demographic data, knowledge on leptospirosis, preventive behavior and control of leptospirosis. The content validity was reviewed by 3 experts and was 0.81. Knowledge and behavior on leptospirosis prevention and control were tested by Kuder-Richardson 20 and Cronbach's alpha coefficient. The reliabilities were found to be 0.82 and 0.72, respectively. Data were analyzed using descriptive statistics and Spearman's Rank correlation coefficient.

The study results revealed that:

1. Eighty six point nine nine percent of the sample had knowledge on leptospirosis at a good level. The sample had good knowledge in the following items: wearing boots and gloves can prevent leptospirosis (99.71%); do not eat dead animal meat after the animal was diagnosed with leptospirosis (99.42%); and leptospira can be found in the river, mud, and wet soil (98.60%).
2. Sixty two point one four percent of the sample had preventive behavior and control of leptospirosis at a moderate level. The sample had correct behavior on; drinking clean water (98.27%); washing hands before and after eating (97.40%); and garbage disposal in order to prevent the source of disease-borne vector (95.38%).
3. The correlation between the knowledge and prevention behavior of leptospirosis was statistically significant at a low level ($r = 0.317, p < 0.01$).

The results of this study can be used as baseline information for the Mae Lao public health office for planning and providing knowledge of leptospirosis among farmers in order to promote correct prevention and control behavior in leptospirosis.